

KÖZMŰVELŐDÉS

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 Kor
Félévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Negyedévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2

— Hirdetések díjszabás szerint.

A lembergi eseményekhez.

Ezúttal ez a második. Csodálatos idő ez a miénk. Valamikor még úgy tudtuk, hogy az ifjúság ideálisan tud lelkesedni. Hiszen szent minden ember előtt a szabadság gondolata, de kétszer szentebb az ifjúság előtt. A történelem legszebb lapjain mindenütt a szabadságot ideálisan lelkesedő, nemesen küzdő ifjúsággal találkozunk. De, hogy ez a lelkesedés a bombavető görbe útjára kerüljön, hogy az ifjúság egy hazug ürüggyel, megtaplósdott cinizmussal és banditafogással küzdjön épen a szabadságért...? Lám, az idő ezt is megmutatta.

A lembergi joghallgató lelőtte Potocki grófot és gúnysón mondta a kihallgatáson: „majd akad még egy ruthen diák, ki a következő helytartót is elteszi az útból!” Bizony ez kétes dicsősége a ruthen ifjúságnak s inkább éretlen kifakadás.

Maga a tett nem is olyan páratlan. Latour grófot egy joghallgató sújtotta először meg kardjával, mikor ez a pesti hídfőnél a nép haragjának áldozatul esett s bizonyára találhatnánk még példákat arra, hogy a pillanatnyi felbuzdulás vagy indulat olyat tesz, mitől normális körülmények közt jórészt tartózkodna, — de ez nem pillanatnyi felindulás volt. Az a joghallgató már két év óta készült erre a gyilkosságra. Hazug kérelemmel jutott a kihallgató te-

rembe s a banditák gúnys nyugodtságával süttötte el a fegyvert: „egészen közömbös, hogy hol öltem meg; ha itt nem történt volna, akkor az utcán, vagy bárhol másutt megöltem volna.”

Sicinszki azt állította magáról, hogy ő nemzeti hős. Követ dobnunk senkire sem szabad. Lehet, hogy igazán tragikus hősnek tartja magát; de két évig hordozni egy fegyvert, hogy valakit teljes öntudattal, a dolog komoly megfontolásával lelőjjön, — ha mindjárt pusztán politikai szándékból, illetve okokból is, ennek mindenesetre anarchista búza van. Cinizmusa, gúnyoros feleletei a részvétet teljesen elfordítják ügyétől, ha egyébképp igazságos volna is.

Oh, — más hőseket vár a szabadság, más lelkesedést, más tetteket!

Ki tudja az eddigiek után, mit rejteget a jövő, — az indulat mindenféle fölötté áll a megfontolásnak.

Néhány szó a Péterfillerről.

Anyaszentegyházunk fejének, a római pápának vagyonáról a legkülönfelebb híreket olvashatjuk a lapokban. Az egyik lap a pápa „megmérhetetlen gazdagságáról”, „titkos alapokról” ír, a másik pedig „pénzügyi zavarokról”, „eladósodásról” cikkezik.

Midőn különösen a liberális sajtó ilyen

különféle híreket terjeszt, valóban érdemes munkát végzett az egyik német lap*), midőn a legmegbízhatóbb források nyomán adatokat közöl a pápai vagyon állapotáról.

Lássuk tehát ennek nyomán mi is azt a „megmérhetetlen gazdagságot”, azt a sok „titkos vagyon”?

A pápai ingatlan vagyon, vagyis a Vatikán, itt nem jöhet számításba, mert hiszen azt el nem adhatják, miután az az egyedüli terület, a melyet a pápának az egyházi állam elablása után meghagytak.

A pápa tulajdonképpeni vagyonát az a hagyatékok képezi, a melyet IX. Pius hagyott XIII. Leora és XIII. Leo szentséges Atyánkra X. Piusra. Ehhez járulnak még az egész világ katholicusainak alamizsnái, adományai, az u. n. Péterfillérek.

Ezen vagyon kezelése egy külön bizottságra van bízva, amelynek elnöke a mindenkori biboros államtitkár s tagjai kiváló jogászok és szakértő világiak.

A pápa pénze különösen Olasz-, Német-, Angol-, Franciaországban és monarchiánkban van értékesítés céljából elhelyezve. Természetes tehát, hogy ki van téve mindazon eshetőségeknek, a melyek a pénzpiacokon általában elő szoktak fordulni.

*) Correspondenzblatt, der akad. Piusvereine Deutschlands. 1907. No. 24.

T Á R C A.

Carrillo Alfonz jezsuita atya élete. (1553–1618.)

Carrillo neve nem volt ismeretlen eddig sem a történelem kedvelői előtt. Többek között a gyulafehérvári r. k. főgimnáziumnak a millennium idejében kiadott történetében is olvasunk „Corigli” Alfonzról. De az eddigieknél sokkal teljesebb képet nyerhetünk erről a buzgó jezsuitának elvülhetetlen működéséről Veress Endre történetírónknak „Carrillo Alfonz jezsuita atya levelezése és iratai 1591–1618.” c. alatt az Akadémia kiadásában közzétett gyűjteményéből, mely jezsuiták levelezését a lehető legnagyobb teljességgel teszi köze. Carrillo működése nagyon jelentékenyen hatott közre abban, hogy a katolicizmus Erdélyben Báthory Zsigmond alatt feleledjen, azért már a helyi érdek is megköveteli, hogy Carrillo működését a feljebbí gyűjtemény alapján feljújtsuk.

Carrillo 1553. novemberében született a spanyolországi Alcalá de Henaresben, Kasztília

tartományban. Elég fiatalon, 18 éves korában a jézustársaság toledói szerzetházába lépett és Rómában elvégezte a teológiát. Később a jezsuiták párizsi főiskolájában a bölcselet és teológia tanára. 1589-ben Bécsbe került Viller Bertalan tartományi főnök mellé. Innen elrendelte Aquaviva jezsuita generális 1591. januárjában Erdélybe. A vezetőség nagyon fontosnak tekintette ezen küldetését, mivel óvatos és tapintatos eljárásától függött, hogy előkészítse a jezsuitáknak Erdélybe való visszahívását. Az erdélyi fejedelemség trónján ebben az időben Báthory Zsigmond ült, kit az 1588-iki megyeyesi országgyűlés nagykorúsított volt. A nagykorúsításnak nagy ára volt: ki kellett tiltani a jezsuitákat, kik Báthory Kristóf alatt sokat tettek a tanítás ügyének fejlesztésében, de buzgó térítésükkel nagyon felkeltették a másvallásúak féltékenységét. Báthory Zsigmond nem feleldhette az atyákat, kiknek nevelése alatt fejlett ki lelke. Így legalább titokban akarta maga mellett látni őket.

Carrillo 1591. április 6-án érkezett Gyulafehérvárra, hol mindjárt meg is kezdte működését. Vásárhelyi Gergely és Ladó Bálint atyák

közreműködésével, kiket Moldvából hívtak haza, edesgette a híveket a templomba s vezette az iskolát. Természetesen nem léphetett fel, mint jezsuita, hanem világi papnak kellett magát valania. Ezért magának és két társának magyar kanonoki ruhát készíttetett, így követelte a fejedelem is. Nagy akadály volt működésében a magyar nyelv nem tudása, az udvarbelieknek latinul beszélhetett, de már a népnek igy hiába beszélt volna. Működését kezdetben egészen a hiteletre fekteti s minden irányban szorgoskodik, hogy a híveket összegyűjtse s a hitben megerősítse. Püspöki hatóság nem lévén, a körülményektől kivánt privilegiumokkal óhajjt lelkipáztori teendőinek megfelelni. Működésüknek mindjárt első évében 45 egyént térítettek a kath. vallásra. Gyulafehérvárt a kollegiumot és a Szt. István templomot, mely régen az övek volt, bocsátották rendelkezésükre megfelelő évi jövedelemmel. A jelesebb ünnepeken latin és magyar beszédet tartottak, kisebb ünnepeken csak magyarul, a fejedelem, az udvari nép és a nép jelenlétében. Még a más vallású iskola tanítói is részt vettek e beszédeken tanítóik fenytése és haragja ellenére. Karácsonykor, hus-

ELSŐ SZENT ÁLDOZÁSI EMLÉKKÉPEK, valamint mindennemű szent képecskék

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszebb kivitelben, magyar, német vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban. — Mutatványképek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A mi már most ezen kamatozásra elhelyezett pénz illeti, az oly „óriási“ (?) összeget tesz ki, hogy annak kamatai még az évi kiadások felének fedezésére is alig elegendők.

Az említett lap a pápa évi rendes kiadásait a következő főbb csoportokra osztja:

A Szt. Atya személyes kiadásaira fordítanak évenként 500.000 lírát. Ez az összeg szolgál a pápa mindennapi kiadásainak fedezésére. (Ez tudvalegőleg XIII. Leonál naponként 5 lírára rugott, míg X. Pius alatt még kevesebb.) Továbbá jótékony célú adakozásokra, fejedelmeknek és magas állású egyházi és világi személyeknek adandó ajándékok kiadásainak fedezésére.

A Rómában székelő bíborosok fizetésére évi 700.000 líra. A kardinálisok közül többnek még arra sem telik, hogy külön fogatot tartson.

A szegény olaszországi egyházak és plebániák segélyezésére évenként 460.000 líra.

A pápa tulajdonában meghagyott épületek, templomok gondozása, jókárban tartása évenként 1.800.000 lírába kerül.

A pápai államtitkári hivatal számos tisztviselővel évenként csaknem 1.000.000 líra kiadást igényel, a mely összeg, összehasonlítva más államok tisztviselőinek fizetésével, elenyészően esekély.

A pápai állam idejéből megmaradt tisztviselők évi nyugdíjára évenként 1.500.000 líra.

Iskolákra és missziókra évi 1.200.000 líra. Itt elsősorban a pápai főiskolák (Propaganda!) s a kereszténység fővárosában főtartandó kath. iskolák jönnek tekintetbe.

Az összeg évenként 7.160.000 líra. Persze ez csak a rendes kiadások fedezésére elegendő. Pedig a rendkívüli kiadások (pl. adományok, nagy szerenetsétségek esetén stb.) évről-évre szintén nagyobb összeget tesznek ki.

Az a töké, amelyből a Vatikán évi kiadásainak a felét fedezi, lehetne akár milyen nagy, értéke azonban a pénzügyi viszonyok szerint ingadozik, változik, előre nem látható okokból el is ves�etheti azt a pápa. De a jó Isten bizonyára nem fogja megengedni, hogy elveszen

vetkor nem kevés volt az áldozók száma. Az iskolát otthon tartották és nem a renchez tartozó tanítókat is alkalmazták, de a tanítás teljesen rendjük szabályai szerint folyt. Fogarásban, Báthory Boldizsár székhelyen hasonló jó eredménnyel haladt a térítés, itt 96 egyen lett katolikus, Bethlenben, Fogaras közelében 44 személy. A fejedelemtől azt írja Carrillo, hogy elég állhatatos a kath. vallás támogatásában, azonban a sok akadály miatt nehezen haladhatott eljára felé; egyik főakadály volt a kath. nemesség hiánya, a második a Báthory testvérek viszálykodása.

De nem kevés hátráltatta Carrillo buzgósgát a papok hiánya is, amiről többször panaszkodik. (16. l.) A körülmények egyébként sem kedveztek a fejedelem törekvéseinek, úgyhogy 1592. elején ki is jelentette Carrillonak, hogy 3—4 év előtt úgyeben semmit sem tehet. Maga Carrillo sem igen táplált nagyobb reményeket, hacsak Isten valami jó alkalmat nem nyújt a vallás ügyének előmozdítására, amint Carrillo reménykedve kifejti. A helyzet így alakulván, az a feladatuk, hogy a fejedelem jámborságát elősegítsék s a katolikusokat, amennyire az ellenséges körülmények engedik, védelmezzék. Később már sok ember megtudta ugyan, hogy a magyar kanonoki ruha jesusitákat rejt, de a fejedelemnek szemrehányást tenni még sem mertek, mivel látták, hogy többet nem hoz be, s akik nála vannak, azok jesusita jellegét is titkolja, amiből azért nagy dolgot nem csináltak. Ebben az időben csak a beteges Vá-

az a töké is, a mely az előbbinél sokkal drágább, sokkal értékesebb: t. i. az egyház fiainak mélységes hite s ezen hitből fakadó szeretete. Ez az igazi szeretet lelkesíteni fogja az Egyház legkisebb fiát is, hogy örömmel ajánlja fel filières szeretet-adományát Krisztus földi helytartójának, Szentséges Atyáknak.

Z. L.

TAVASZI KORONAGYÜLÉSEK.

Az udvarhelyi kerületi papság

április 7-én tartott tavaszi koronagyűlésén az egyházmegyei zsinatot előkészítő bizottságtól adott kérdésekre a következőkben válaszolt:

1. A házszenelés maradjon fenn továbbra is, de ne Vízkereszt ünnepe, se a vigiliáján, hanem nyolcada alatt tartassék.

2. Vegyes vallású városokon a pap csak olyan házaknál végezzen szentelést, hová előzetesen meghívták.

3. A szertartások körül, amit csak lehetséges, (temetés, körmenetek, avatás stb.) a nép nyelvén végezzük; e célból rendeljen a zsinat egyöntetű rituálét, melynek kötelező ereje az egész egyházmegye területén kiterjedjen.

4. Más vallásnak temetésénél szokásba jött harangozás ellen esetleges kellemetlenségek kikerülésére a zsinat ne hozzon tiltó határozatot; a lelkesek ellenben törekedjenek e ferde szokást lassankint kiküszöbölni.

5. A megyében csak néhány községben van meg az előírástól eltérő az a szokás, hogy szt. áldozás után a sekrestyés bort oszt szét: ez a szokás eltörendő.

Más, szintén a zsinat tárgyát képező kérdésekben a koronagyűlés a következő megállapodásra jutott:

1. Az esperesi kerületek új beosztásánál Parajdnak, Szóvátának, Bözödújfalunak és Etédnek a külföldi kerülethez való kapcsolását tartják célszerűnek.

sárhelyi Gergely és a teljesen beteg Schemberger Gábor újmisés voltak mellette. Sőt 1592. júliusában Schembergert Bécsbe kellett küldenie betegségének gyógytatása végett.

Még ugyanezen év nyarán hatalmas segítséget nyer Carrillo céljaiért való küzdelemben Attilio Amalteo pápai követben, kit VIII. Kelemen küldött volt az országba, hogy a fejedelmet unokabátyjaival: Istvánnal, Boldizsárral, Andrásral kibitkise. A pápa követe buzgógn neki is fekdűt az atyafiak megbékeltetésének, miközben a kath. vallás érdekeit sem hagyta figyelmen kívül, úgyhogy Carrillo tudósításai szerint minden jót lehetett remélni tőlük a kath. vallás előmozdítására és a társaság visszaállítására. A fejedelem maga különben sem szorult biztatásra, hogy a katolicizmus érdekében minden lehetőt elkövessen.

Igy az 1592. évben is szép eredményt mutathattak fel a kath. vallás terjesztésében. Mediomontanus János atya Udvarhelyt miködött, Fenesen a Báthory-testvérek birtokán Ladó Bálint atya, kiknek a papok hiányában a plebanosoknak minden dolgát végeznük kellett. Gyulafehérvárt ketten működtek s hatásokra több mint negyven ember tért vissza a kath. vallásra, itt a hívek templomot emeltek, melyet egyeben kívül hat ezüst gyertyatartóval látnak el. A Szent Mihály-kolostor épületeit helyreállították. A fenesi atya 35 egyént nyer meg a kath. vallás számára, s itt a reformátusok szuperintendensét kiűzik a városból. Udvarhelyt az eredmény még kiválóbb: 250 személy lett katholi-

2. Az egyházmegyei tanfelügyelőség a főesperességgel egy kézben maradjon.

3. Az új elemi és kis katekizmus használata határozottan célszerűbb és eredményesebb, mint a régi; szükséges lenne azonban a gyakori szent áldozás felemlítése is.

4. A kath. papnak a sajtóval szemben az a kötelessége, hogy maga kath. lapokat járasson s azokat a nép körében is terjessze; vallási és erkölcsre veszélyes lapok ellen minden erejével hareoljon. E kérdéssel kapcsolatosan gróf Mikes János főesperes, elnök a kath. sajtó támogatására a papság körében azonnal gyűjtő ívet köröztetett, melynek eredménye 660 korona.

5. A gyakori szent áldozást illetőleg a papság teljesen belátja, hogy a mindennapi áldozás az öt keresztény szokásnak megfelel, kívánatos is, hogy meghonosuljon, az út erre egyenletti is kell. De a régi praxisból a mindennapi áldozást újra feleleveníteni csak átmenettel lehetséges. Ez pedig abban állana, hogy a hívek egy gyónás után megfelelő lelkiállapottal kétszer, háromszor is áldozzanak.

Koronagyűlés a bányavidéken.

A bányavidéki esperesi kerület papsága f. hó 7-én Verespatakon tartotta meg az idei tavaszi koronáját és ezzel egyidejűleg huszét szent gyónását és áldozását is. A papság összejövelele ünneppé avatta a verespataki buzgó hívekre nézve e napot, kik a kedvező alkalmat felhasználva, mintegy 300-an járultak szent gyónáshoz és áldozáshoz. Tíz órákor szentséges mise volt, melyet a kerület fíradhatatlan főesperese, Csiky János celebrált. Ugyancsak ő tartotta a szent misét megelőzőleg a keresztény tanítást is az anyaszentegyház IV. parancsának teljesítéséről. Vonzó, közvetlen s mindvégig lelkes beszédjén oly tekintélyes számú halgatóság épült, mely még ünnepnapon is díszére lehetne a tágas és impozáns verespataki templomnak.

A templomi átjattosságra következő koronagyűlés, habár az idő kímérsége miatt meglehe-

kussá. Az udvarhelyi iskolába mintegy 100 ifjú sereglett, úgyhogy az egyetlen atya munkájának eredményével meg lehetett elégedve. (54. l.)

Az udvar körében is kedvező változás állott le a katolikusokra nézve, ugyanis a kivételeg Gallfy János helyett Sennyei Pongrác lépett az udvarmesteri hivatalba. A dolgok most már oly kedvezőleg alakultak, hogy a fejedelem és a Báthory-testvérek a legnagyobb akadályokat elhárítottaknak véln, arra gondolhattak, hogy a vallás ügyét a legközelebbi országgyűlésen elővegyék. De a dolgot érettebben megfontolván az 1593. április végén tartott részleges gyűlésen nem tárgyalták a vallás kérdését, mivel attól tartottak, hogy szándékuk már ezen a részleges gyűlésen nyilvánossá lévén, ellenfeleik a generális gyűlésre annál nagyobb akadályokat fognak tervük elé gördíteni. A részleges gyűlés békés lefolyása mégis reménytel töltötte el, hogy törekvéseik kárba veszni nem fognak.

Eközben azonban a török-magyar viszonyok lényeges változása Erdélyben is nagy változásokat idéz elő. Báthory Zsigmond a magyar királyra akar támaszkodni, hogy országát Szinán nagyvezér eszélytelen követelése ellen biztosítsa. Most már Carrillo sem áldozhatja több munkásságát a térítés békésebb keretek között folyó munkájának, a helyzet gyökeres átalakulása teljesen a politika mezejére vonja. Külömben nem épen a viszonyok sodró ereje kényszeríti az új irány szolgálatába, hanem az ő meggyőződése, hitvallása az, mely az új alakulás előkészítésén munkálkodik. Mint keresztény

tős gyors ütemben kellett lepergetnie tárgyait, mégis négy órát vett igénybe. Lefolyásáról röviden a következőkben:

Főesperesünk megnyitó beszédjében utalva anyaszentegyházunknak jelenlegi szorongatott helyzetére, kéri, inti a kerület papságát, hogy a szt. áldozásban nyert kegyelmeket használja fel lelképásztori kötelemének lelkiismeretes teljesítésére, használják fel különösen az alvó katolikus öntudat felelősségére s azok a hívek szívében leendő fenntartására és ápolására, hisz erre talán sohasem volt kiáltóbb szükség, mint manapság, midőn szt. vallásunk szelleme szerint érezni, élni és cselekedni egyet jelent a szó igazi értelmében vett konfessorsággal.

Koronagyűlés az elhangzott elnöki megnyitó hatása alatt s azzal kapcsolatban egyhangú lelkesedéssel járul hozzá P. Krámer B. azon indítványához, mely szerint kerületünk papsága jelen gyűléséből üdvözlője br. Barkóczy Sándort a közelmúltban tanusított férjas kath. magatartásáért.

A tárgyalásra és megvitatásra kitűzött tétellekkel kapcsolatos felolvasások, ismertetések és hozzászólásokból a kerületi papság egyöntetű véleménye körülbelül így alakult ki:

a) A katekizmus ügyre nézve. Az új és régi katekizmus összehasonlításából az újnak előnyére írja: annak egyszerű, magyaros nyelvezetét s a gyermekek szellemi fejlettségéhez mért szabatos kifejezéseit. Előnye, hogy csakis a legszükségesebbekre terjed ki, de semmi szükségét ki nem hagy. Másik előnye, hogy gyakorlatiasan tanítja a hittant s a csoport besztás mellett lehetővé teszi egyszerre három osztálynak a tanítását. De legfőbb előnye, hogy a megelőző év anyagát a következő osztályban ismételtetvén, biztosítja az oktatás eredményességét, módot nyújtván még a legkorlátoltabb tehetségűeknek is arra, hogy 3—4 év alatt a legszükségesebb tudni valókat elsajátítsák.

Hátrányai: túl magas ára, amit súlyosbít még azon körülmény, hogy a 2—3 évi használatra szánt könyvet a gyermekek legnagyobb része

már egy év alatt annyira elnyúvi, hogy a második évre ismét kénytelen újat beszerezni. Takarékosági szempontból tehát nem helyeselhető 2—3 osztály anyagának egy könyvbe való összefoglalása. Zavaró különben a gyermekekre és hitoktatóra egyaránt az osztályonként meg tanulandó anyag kijelölgetése is. Az I. II. osztályú biblia anyagát pedig tanácsos volna könnyebb betaníthatás céljából kérdések és feleletekre bontani. Így a gyermekekre nézve fölöttébb nehézkes, s kérdés nélkül nem is igen tudják elmondani. A gyónásnál levő gyónási tükör bonyolult és nem kielégítő. Egy szabatosabb gyónási tükörre s z ü k s é g v o l n a a II. osztály számára előírt könyvben is, mivel nem ritka eset, hogy ezen osztályban is akadnak idősebb növendékek, kiket szt. gyónáshoz kell vezetni. Végül igen helyes volna a szlav hangzású „malaszt” szónak teljes kiküszöbölése s helyette állandóan a „kegyelem” szó használata.

Ezen többé-kevésbé lényegtelen hátrányok mellett az új katekizmus óriási haladást jelent az eddiginél összehasonlíthatatlan eredményesebbnek ígérkező, a gyakorlati kereszténységre vezető vallásoktatásnak terén, azért örömmel üdvözljük annak megjelenését.

b) A kath. sajtó támogatásáról Várady Gy. lelkész értekezvén, megkapó színekkel ecseteli a világsajtó romboló munkáját, mely a megfelelő eszközök birtokában, mint a modern pogányság félelmetes óriása nehezedik rá a vérszégény ker. sajtóra s lehetetlenné teszi a kath. igazságok érvényesülését. E pontban bizonyított már a 11. óra s ha nem szervezkedünk még ma, talán már holnap elkéstünk mindentől. Tenni kell itt haladéktalanul és pedig: áldozni a kath. sajtóért; dolgozni annak a javára, olvasni s terjeszteni azt minden vonalon.

A sajtóügyet oly kimerítően tárgyaló e tanulmány megérdemli, hogy nyilvánosságot lásson, mert a forma, melyben ezen mélyen elevenbe vágó bajunkat tárgyalja, igen alkalmas arra, hogy rázzon egyet a nemtörődomségben szundikáló lelkünkön s mint egy újabb veszkí-

áltás füleinkbe zúgja: itt valóban de nostra re agitur.

c) A mindennapi szent áldozás kérdésének tárgyalásánál a papság igen élénk érdeklődése és mindannyinak e tárgyra vonatkozó előkészületéből látszott, hogy azt a maga komolyságában fogta fel. Az idevágó dolgozatok közül a Husek lelkészé került felolvasásra, melynek a Dekretum magyarázatára vonatkozó részét a kerület papsága általánosságban elfogadja. Ami a legideálisabb s mindenki által annyira óhajtott célnak megközelítését illeti, kerület papsága úgy véli, hogy amit e tekintetben a legodaadóbb munka s az összes rendelkezésre álló módok és eszközök felhasználásával is remélhetünk, előre nem jelenthet többet a javulásnak lassú lépésekben történő előhaladásnál. Hiszen e tekintetben egy az igazi keresztény és vallásos szellemű messze elkallódott szokások alapján létesült s lelki élet terén általánosan meghonosult rendszernek alapos megbolygatása s arról van szó, hogy az ő s gyakorlati kereszténységnek benépesedett mezején új csapást vágjunk s arra a lelkeket rávezessük. Nem kis munka ez épen a megvalósításnak útjában álló akadályok miatt. Az akadályok pedig ezek: Az élet, helyesebben a megélhetés, mely az emberiség nagy részét géppé teszi, melynek funkcionálnia kell szakadatlanul a tetki kenyér megszerzéseért, s alig akad rövidke pihe-nője, melyet a lélek kenyérének élvezetére szentelhetne.

További akadályok: a mindennapi szent áldozás szellemének ellentmondó eddigi rossz szokások; tudatlanság, az a bizonyos oktalan és bizvást természetellenesnek nevezhető felelem, vagyis alszégény, mely egész rétegeket tart távol a gyóntatószéktől; továbbá tudós és jámbor férfiaknak eddig tudományos és ajtatossági könyvekben is terjesztett s a mindennapi szt. áldozás elterjedésnek kevésbé kedvező véleményei, végül legtöbbször helyen a paphiány.

Ennyi számot tevő nehézséggel szemben,

ember, mint rendjének lángoló buzgalmú harcosa mely megalázásnak tekinti, hogy a keresztény Erdély a pogány török hűbérese legyen. Ennélfogva, mint már az egykorú írók is tudtak a dolgról, a fejedeleme gyakorlati minden befolyását felhasználta, hogy a töröktől elvonja s a keresztény fejedelmek oldalára hajlítja. Ezt az irányváltozást már 1592-ben megfontolás tárgyává tették, mikor VIII. Kelemen pápa követe Altilio Amalteo Erdélyben volt. 1593-ban aztán a török hadak előre nyomulásával a kérdés a lehető legidősebbé vált. Carrillo a fejedelem megbízásából Rómába ment, hogy a török elleni háborúra segítséget eszközöljön ki. A fejedelem kérése főleg arra irányult, hogy a pápa járjon közbe a császárnál, hogy a fejedelem ne legyen magára hagyatva, ha a török ellen fegyvert fog. Carrillo 1594. január első felében Rómából visszajövet kereste föl ura megbízásából a prágai teudort, hol egy hét alatt elintézte a rábizott ügyeket. Alighogy Erdélybe visszatért, a szövetség feltételeivel február 23-ikán ismét visszaindult Prágába. Ekkor már hosszabb ideig: két hónapig kell ott időznie. Ő ugyan napról-napra sürgette a dolgok elintézését, de Rudolf udvara és tanácsosai a még oly kiváló fontosságú ügyekben sem nagyon siettek. „Olyan ezen országának a természete — írja Speciano prágai nuntius Rómába, — hogy sohasem lehet eléggé bizoni a dolgokban, kivált ebben az időben, mely mindenütt csaláságokban leledzik, de itt a legcsalább minden dologban. Ez pedig nemcsak az emberektől függ, hanem attól is, hogy nem

ítélik meg a dolgokat oly módon, amint kellene és semmit sem tartanak jelentősnek és fontosnak, csak azt, amit urák sürget meg, mert ha másképp volna, nem látok okot, miért ne kellene fáradhatatlanul működni Erdély ügyében, még ha néhány éjjel álom nélkül is kellene maradni.” (58. l.)

Végre mégis megvihette Rudolf föltételeit is urának. Erdélyben azonban a rendek nem jó szemmel nézték a Rudolfal folytatott egyezkedést. Leginkább szerettek volna, hogy országgyűlésileg folyjanak az alkudozások és Magyarország tudtával; azt sem helyeselték, hogy idegen papi személyek által történjenek a tárgyalások. Főleg azonban a töröktől való elszakadást nem látták célszerűnek, mielőtt Buda vissza nincs foglalva. Báthory Zsigmond, mivel szép szerével nem hajlithatta meg a törökbarát pártot, 1594. augusztusában a kolozsvári véres országgyűlésen zsarnoki államesinnnyel vetett végett ellenzékenységnek. Ezen bonyodalmakban Carrillo is, miközben Kővárra sietett a fejedelem után, fogságba jutott, de néhány nap múlva a tanácsurak parancsára szabadon bocsátották.

Carrillonak ura ezen véres ítélkezésében nem volt része, mivel ő már augusztus elején Regensburg felé sietett, holott a főurak elfogatása aug. 28-án, kivégezése 30-án ment végbe. Nem is jutott a kortársaknak sem eszébe, hogy Báthory Zsigmond zsarnoki tettéért őt tegyék felelőssé.

Zsigmond elnémtván az ellenzéket és el-

fogadtván a törökkel való frigy felbontását folytatta a Rudolfal kezdett tárgyalásokat.

Carrillon kívül év végén egy erdélyi főurakból álló követség is ment Prágába, melynek Boesckay István állott élén. A titkosabb és kevésbé természetű ügyek Carrillóra és Boesckayra voltak bízva. Azonban a dolog nehezebb része Carrillo atyára várt, ki már a viszonyokkal, a külföldi követekkel ismerős volt. Törökvéseiket teljes erővel támogatta a prágai nuntius is, mivel a kereszténységnek nagy érdekei forogtak kockán. De Erdélynek is érdekében állott, hogy a pápai szék és Rudolf segítségét biztosítsa, mivel a törökkel most már szakítván, előre lehetett látni, hogy ez teljes erejével egykezni fog. Hogy Erdélyt megint hatalma alá kényszerítse. Zsigmond ugyan Moldvát és Oláhországot szövetségébe vonta, de a moldvai vajda hódolata nem volt eléggé megbízható. Ily körülmények között Erdélynek is nagyon érdekében állott, hogy minél nagyobb segítségre tegyenek szert a pápa és Rudolf részéről.

A kölesönös alkudozások 1595. január 28-án végleges megegyezésre vezettek, amit mindkét fél nagy meglepéssel fogadott. A szerződés szerint a fejedelem minden eddigi birtokának független ura, címe illusztrissimus, a birodalom Erdélyt oltalmába veszi, és Zsigmond utódaival együtt megkapja a birodalmi hercegi címet, utódai a férfi ágon örökösödő joggal nyerik el az uralmat, mely csak a férfi ág kihalásával jut vissza a magyar koronára. Amit a fejedelem fegyvereivel elfoglal, az ő birtokában marad, de

hogy a célt bár némileg megközelíthessük, a következő rendelkezésre álló eszközöket kell igénybe vennünk. És pedig:

Tartsuk templomainkat tisztán, tegyük azokat vonzókká. Ne mulassuk el a híveket az Oltárszentségről évről-évre megismételendő keresztény tanításokban kiosztatni. Fordítson különös gondot a gyermekekre s a rendes hitoktatás keretén belül szenteljünk a lehetőség szerint minden vallástani órán legalább tizet az Oltárszentség ismertetésére, hogy így nemcsak a szükséges tudni valókat sajátítsák el, hanem a nagy szentség tisztelete vérükbe menjen át. Vezessük őket minél gyakrabban az Úr oltárához, gondunk legyen arra is, hogy a havi szentségimádások alkalmával vezetésünk alatt megtanulják s gyakorolják az imádatnak anyagi foglalkozását. Pártoljuk az idevágó irodalmat s tehetősebb híveinkkel rendeltesük meg a szakfolyóiratokat s ejszük módját annak is, miszerint ezekhez szegényebb híveink is ingyenesen hozzájuthassanak. Végül karoljuk fel a misziók tartásának az módját, melyet 2—3 szomszédos lelkes csoportosulva időnként más-más plebánián meg tarthat, melyek tekintettel a mindinkább nehezedő megélhetési viszonyokra, egy-két napra vonják el a híveket elethivatásuktól és emellett üdvös eredménnyel járnának.

Alkalmazzuk csak az itt felsorolt eszközöket, a többi bizzuk a Szentségi Szív csodákat művelő erejére és mérhetetlen szeretetére.

— A f. é. II. sz. püspöki körlevel 30. sz. rendelkezésével kapcsolatban — habár beismert korona, miszerint kerületünk beosztása a plebániák szétszórtsága s a fennforgó nehézkes közlekedési viszonyok miatt szerencsésnek éppen nem mondható, de, mert kerületünk földrajzi fekvése egy — az eddigigélt jobb beosztást teljesen kizár, azért a kerület esetleges felosztását vagy megbontását javaslatba nem hozhatja.

A megyei zsinatot előkészítő bizottságunk kérdő pontjaira koronagyűlés ezeket válaszolja: ad. 1. 2. Hívceinknek legalább, 90%-a a

a korona főiri jogának elismerése mellett, ha az elfoglalt terület azelőtt a koronához tartozott. A szerződés szerint Zsigmond feleségül nyeri a stájer főherceg leányát. Ha a fejedelem a háború folyamán elveszítené országát, egy hercegséget kap kárpótlásul. A magyar főpapok az egyezkedés alatt az erdélyi püspökök visszaállítását is sürgették, de ennek ideje még nem érkezett volt el, amit a nuntius is belátott.

Carrillonak sokat kellett fáránia, míg a pápai és spanyol követ segítségével a dolgokat ennyire vihette. „Oly nagy örömet érezek a művön, hogy nem tudom meglepedésemben könyneimet visszafojtani; (110. 114. l.) írja, mikor a dolog már dülöre jutott.

Ezzel azonban még nem volt befejezve küldetésük. Carrillo egyrészt a császárnál sürgeti a segítséget, melyre a török nagyszabású készülődéseivel szemben elkerülhetetlen szükség van, másrészt a pápánál tárja föl a helyzet fenyegető voltát. Egyik levelében így ír: ha az Olaszországból ígért katonák elmaradnak, az a kereszténységnek nagy kárára lenne; az Isten nevében könyörgök, nehogy valami késlekedés történjen, mivel már inkább a tettek vannak helyükön, semmint a tanácskozás. A tavasz már beköszöntött és a török előbb a harcmezőn lesz, mint mi. Ha a török megpróbálja visszaszerezni a két Oláhországot, melyeket a fejedelem oly küzködéssel ragadott el tőle, jaj az egész kereszténységnek. Ezért már el kellett volna küldeni az egész kereszténység részéről a megfelelő segítséget a szegény fejedelemnek, aki oly sokat kockáztatott. (125. l.)

vízkereszti házszenelések ősrégi ker. szokásához híven ragaszkodván, azért ennek megbolygatását kerületünkben célszerűnek nem tartjuk. A proponált módozatok sem vihetők keresztül, de szükségtelenek is, mennyiben az ünnepnek az isteni tisztelet által történő kidomborításál a házszenelési szertartás egyáltalában nem akadályozza. Ugyanis a délelőtti ünnepélyes isteni tisztelet mindenütt megtartható, sőt meg is tartandó, nem érvényben az az amúgy is rákövetkező házszenelések elvégzését.

ad. 3. Adjon ki a tartandó zsinat egy „szertartáskönyvet” s annak használatát szigorúan írja elő s egyben rendelje el abban a szakrimentálialknak, az eddigi mely gyökeret vert szokások alapján a nép nyelvén való végzését, de csak az abban foglalt egyöntetű forma szerint.

ad. 4. Az eddigi szokás, különösen a mi kerületünkben a vegyes házasságban élő hívek családi bekéjének megzavarása s a lelkeszek személyére haromolható kellemetlenségek miatt egykönnyen megszüntethető nem lévén, türendő; de, hol a szokás nines meg, ott annak behozatala minden szigorral megakadályozandó.

ad. 5. A zsinat által kiadandó szertartás és veesernyöknyv lesz hivatva az eddigi hány ház anyai szokás tarkaságát végre-valahára megszüntetni.

A f. é. 1471. sz. főpásztori körrendeletben előirt kath. népszövetség szervezése körüli teendőkről Várady Gy. lelkes tartalmaz s a kérdést minden oldalról megvilágító felolvasása nyomán keletkezett élénk eszmecsereből a kerületi papságnak véleménye az, miszerint híveink kevés száma, a vezető és támogató egyének hiánya miatt egyelőre, vajmi kevés reményt fűzhetünk a különben sürgetően szükséges kath. szervezkedés munkájához, mindazonáltal a kerület papsága készséggel csatlakozik a megindított üdvös mozgalomhoz.

Az alicsi papságnak nyugdíjalapszabályaink módosítására vonatkozó tervezetet koronagyűlésünk általában helyesli és magáévá teszi.

E sorok írója csatlakozik azonban a Közművelődés f. é. 15. sz.-ban „Ilyei”-nek azon kifejezett nézetéhez, mely szerint a revízió nem a visszafejlesztés, nemis a rideg számítás, hanem a testvéri szeretet s az igazság szellemében, valamint a megélhetési viszonyok tekintetbe vétele es a kongrua szusztentatív elve szerint vitessék keresztül. Ezen elvvel pedig össze nem egyeztethető az 1200 koronás nyugdíj.

Ezekben merítette ki koronánk a megvitatásra és tanácskozára kitűzött nagy horderejű, a hit és társadalmi életet mozgató tétéleknak tárgyalását. Ha a tanácskezményaink nyomán fakedő eredmény csak tized részben felelne is meg a koronán a teljes számban összegyűlt papság élénk érdeklődése, ügybuzgalma s a szomorú viszonyok megvitatására célzó komoly elszántságának, úgy óriási lépést tettünk az általános javulás felé

jz.

H I R E K.

— Személyi hírek. Keddén a déli vonatlat tavozott el tőlünk a valódi edes anyánk, a jó kegyelmes asszony. Ő teite melegeg a püspöki aulát, ő simított el sok gond okozta ráncot Kegeyelmes atyánk homlokáról — s most már üres a lakosztálya, elutazott, — a mi imádságunk vissza fogja őt nekünk hozni, hisz úgy megszerettük őt s büszkén mondhajuk őt magunkénak. Isten védő kegyelme kísérje útjában s hozza őt vissza nekünk. Vele utazott püspök urunk a 23-án kezdődő püspöki konferenciára

— szombaton azonban már visszatér — és Svoy Lajos, a Regnum Marianum intézet igazgatója, ki a husvétii szünidőt nálunk töltötte. — Balázs Ferenc torjai főesperes az ünnepeket s aztán még pár napot városunkban tölt, mint püspök urunk vendége. Pöstyén-fürdő nagyon jót tett lábajának s nemsokára egészségesen tér vissza otthonába.

— Megújított nep. szt. János szobor. A feltámadás körmenetére felsiető közönség kelleme meglepetésben részesült. Ugyanis a katonaság renováltatta a felső kapúnál levő szobrot, a környékét parkirozták, a szobrot újra festették. Közönet érette Krauss téparancsnoknak. Most még a régi Turku-vendéglő előtt álló szoborral kellene tenni valamit. Legjobb volna, ha a régészeti muzeumba kerülne.

— Oltáregyesületünk husvétii kiállítása.

Már nagypénteken piros betűs plakátok jeleztek városunk ezen eseményszámba menő mozgalomát, a kiállítást. Hogy milyen nagy munka egy ilyen tárlat összehozása, elkészítése, arról a laikusnak halvány fogalma sines. Tény az, hogy városunk kath. hölgyei, kik az oltár köré sorakoztak, egész egyházmegyénkben ez irányban vezető szerepet visznek. Az összehordott s nagy értéket képviselt tárgyakat a jó apácák állították össze egyik emeleti teremben. A tárgyak megáldását a kegyelmes püspök urunk nagyszombaton délelőtt végezte. A zárdában a kapu alatt az assistencia várta, melynek tagjai voltak: dr. Ujlalussy József apát-kanonok, dr. Balás Endre rektor, dr. Kóródy Péter tanár, pápai kamarások és Rakk József prefektus és a papnövényedékek. A növényedékek sorai között érkezett meg a főpásztor a kiállítás termébe. Itt a zárdá növényedékei gyönyörű szép eneke következtek. Majd az igazgató rövid beszédben felkéri a főpásztor a tárgyak megáldására; püspök atyánk szép szavakban mond köszönetet az ő központi egytelének páratlan buzgóágáért s örömmel adja áldását a tárgyakra, a lelkekre, a szeretetre és áldozatra. A teremben az előkelő közönség — köztük a Kegeyelmes asszonyunk — meghatva, könnyezve hallgatták a püspök beszédét. Az áldás után püspök atyánk, a Kegeyelmes asszony s Döbrössy kanonok az oltáregyesület vezetősege kalauzolása mellett megsemlélt mindent s meglegedését nyilvánította a „nagy lelkeknek.” A szemlélőnek figyelmét magára vonta egy művésziesen kiállított fehér és sárga pántlikás album, melyben a pápa jubileumára adományozók névsora van bevezetve. Az e celra gyűjtött összeg 1298 K. 50 fill. Az egész egyházmegye áldozat-adománya ez. Itt áll a misziszio kazetta (500 K.) egy kedves, művészies kis oltár felszerelve mindennel. A vendégek között ott láttuk; Balázs Ferenc főesperest, Jaros Béla káplánt és Svoy Lajos igazgatót. 12 óra után a vendégek még egy szép ének hangjai mellett meglegedéssel távoztak. Az egész egyházmegyénkben alakult fiókegyetek adományai-ból, tagsági díjaikból, a kegyelmes főpásztor s edes anyja bőkezűségéből s Gyulafehérvár kath. hölgyei áldozatkészségéből, (minden egyes legkevesebb 40 K. tett le az Úr oltárára!) kezük munkájából létesült e kiállítás. A szentségi Úr fizesse vissza nekik bőven. Husvét három napján sürün látogatták az érdeklődők a kiállítást. Mint halljuk, a kiállítást lefenyképezetik az egyleti Lap számára. A kitett perselybe begyűlt 98 korona. A tárgyaknak csomagolása és elküldése a napokban fog történni. Bővebb kimutatást mindenről a jövő számban hozunk.

— A nagyheti isteni tiszteletek. Az ősi székesegyházban a nagyheti szertartásokat püspök úr önagyméltósága végezte.

N a g y e s ü t ö r t ö k. A nehéz és fá-

rasztó szertartást Kegyelmes atyánk végezte, a lábmossa alkalmával a 12 szegényt a kispapok képviselték, kik aztán 120 koronát kaptak ajándékba. A püspöki ebédén résztvesz a káptalan és a kebli papság. Az ebéd végén a kegyelmes házigazda felkőszöntötte P. Varga jesuuita atyát, ki ép az nap fejezte be a kispapok lelkigyakorlatát s kit mindenütt, a hol járt, rajongásig megszerettek; aztán Döbrüsy Alajos pécsi kanonokot, egykori nevelőjét s végül a mi áldott lelkű Lollok bácsinkat, aki Gráchan fogja tartani gyémántmiséjét s ki nagypénteken vett tölünk lécsut. Isten hozza vissza körünkbe. E nap itt jártak Gyergyószentmiklósról a polgári fiúiskolának 17 növendéke két tanár vezetésével. Tanulmányúton voltak Aradon és Buziáson. Megnézték a város nevezetességeit, a Bathyanemot, hol a püspök urunkkal találkoztak s körülvették őt, mint jó pástort. Az esti vonattal hazaindultak.

N a g y p é n t e k. A szertartást Kegyelmes urunk végezte, a kin egy cseppet sem látszott meg — hála Istennek — a nagyszürtői fáradság. Az idő nagyon kellemes volt az ajlatoskodó híveknek, kik tömegesen látogatták a szent sirokat a székesegyházban és az apácák templomában. A szent beszédet németül dr. Vass Albert tartotta s delután magyarul Pénzes László káplán nagy hallgatóság előtt. A hívek nagy plakátokon lettek felhíva az oltáregyleti kiállításra.

N a g y s z o m b a t o n szintén püspök úr öngyméltósága pontifikált. Mikor a szent misében érces hangján megcsendült a felségsg Glória, megszólaltak a harangok, hirdelve a nagy örömet, hogy közeleg a feltámadás diéső ténye, reményt és életet öntve a csüggedő keblekbe.

A delutáni feltámadási szertartást és körmenetet Ujfalusi József dr. apátkanonok úr tartotta. Jelen voltak a helyőrség tisztikara a generális vezérlete alatt, a törvényszéki és városi hivatalok, a m. kir. adóhivatal, posta és vasut hivatalnokai és megszámlálhatlan nagy népsokaság, mely már három órákor kezdett gyülekezni, hogy a hat órákor kezdődő magasztos szertartáson részt vehessen.

A mely utcákon a körmenet végig vonult, ott a cs. és kir. térparancsnokság figyelmes előzékenységgel mindenütt díszőrséget rendelt ki, hogy a körmenet zavartalanul haladhasson végig.

Pont hat órákor indult meg a fényes körmenet. A legfelségesebb Oltárszentséget a székeskáptalan, a központi papság és a kispapok díszes egyházi ruhákba öltözve vették körül, a katonaság díszszázadai és zenekara pedig a külső fényt és pompát szolgáltatták. Így haladt a menet utcáról-utcára, hirdelve a nyilvános téreken is a kereszténység ragyogó ünnepét, s azt a nagy igazságot, hogy: „Ne féljete, feltámadott az Úr!”

H u s v é t ü n n e p é n már újból püspök úr öngyméltósága pontifikált, mise alatt pedig a növendékpapok énekkara szebbnél-szebb egyházi énekarabokat adott elő. A szentbeszédet Zomora kanonok praelátus tartotta. Hétfőn a nagymisé dr. Ujfalusi József apátkanonok, a szl. beszédet Pénzes László káplán tartotta.

— **Rendkívüli státusgyűlés.** Folyó év május hó 14-én az erdélyi róm. kath. Státus rendkívüli közgyűlést fog tartani. Ebből a célból püspök úr öngyméltósága a státusgyűlés tagjaihoz a következő meghívót küldötte szét: „Az erdélyi róm. kath. státusgyűlést azon alapon és jog erejénél fogva, melyet számára ősi törvényeink, királyi rendeletek, évszázados gya-

korlat s ujabban ő császári és apostoli királyi Felségének 1867-ik évi augusztus hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározása biztosítanak, folyó 1908. évi május hó 14-ik napjára Kolozsvárra rendkívüli gyűlésre összehívandónak íteltem és az Úrnak szent nevében ezennel összehívom. A gyűlés tárgyai képezi: a státus uradalmi további kezelése módjának megállapítása. Ennélfogva van szerencsém felkérni, hogy a folyó évi május hó 14-re ezennel kihirdetett státusgyűlésen megjelenni, a tanácskozásban résztvenni és megjelenéséről vagy akadályoztatásáról az Igazgatótanácsot értesíteni sziveskedjék. Kelt Gyulafehérvárt, 1908. április 15. Majláth Gusztáv Károly gróf s. k., erdélyi püspök.

— **600 koronás adomány.** Az erdélyi felhívári székeskáptalan a katolikus Sajtóegyesületnek hatszáz koronát adományozott. Ezen önmagában véve is szép ajándékot csak akkor tudjuk kellően méltányolni, ha meggondoljuk, hogy az erdélyi felhívári székeskáptalan, az ország legszerényebben javadalmazott káptalanjai közé tartozik, s ennélfogva a közjótékonyságok gyakorlására nincs is külön alapja, hanem a helyett maguk a káptalani tagok saját szerény jövedelmekből szakítanak ki bizonyos részt és ezt juttatják jótékony cölökre. Ez pedig valóban dicséretremelő eszelekedet.

— **Egy valódi feltámadási körmenet.** Volt városunkban egy körmenet nagyszombaton d. u. 4 órákor a zárda templomban, hová nem a katonazene csalta az embereket s nem az, hogy az új tavaszi ruhákat és kalapokat mutogassák, hanem a valódi áhitat. E körmenetet dr. Ujfalussy apátkanonok tartotta a papnövendékek segédletével, a fehérruhás s égő gyertyás leánykák s válogatott közönség áhítatos részvételével — a templomból ki a zárda kertjébe és vissza, a zárda ablakai csupa gyertya és virág volt s a hívők a valódi feltámadás édes érzetével tértek haza.

— **A Kolozsvári oltár-egyesület** a szegény templomok fölszerelésére szánt egyházi készleteit, mint eddig, úgy ezúttal is a belvárosi róm. kath. leányiskola emeleti termében tette ki közszemlére április hó 12-től 16-ig. Örvendetesen jelezhetjük, hogy választékban gazdag, s értékben, műzlesben még az eddigi kiállítást is fölülmuló tárgyakban gőnyörködhetett a nagyszámú látogató közönség.

Nagy összegű adományok tették lehetővé e gazdag kiállítást s buzgó lelkek szorgalma s folyton emelkedő egyházas műzlese tett értékessé minden darab kézimunkát — pedig kiválóan ez volt sok a mostani kiállításon. Az egyetértés, szeretet milyen szálaival fűzött össze pl. mintegy 60 nő egy remek szőnyeget. A monostori-úti apácák és növendékeik finom munkákkal hozták meg zsenge áldozatukat — a kezdet óta fáradhatatlanul munkálkodó egyesületi tagokéi mellett. — De megis nyertük a jutalmat mindannyian a P. Komorik István S. I. által 13-tól 16-ig tartott lelki szent gyakorlatokban, melyeket a „Mi Asszonyunk”-ról nevezett szegény iskolanővérek monostori-úti zárdájának nagytermében tartott, hogy ezen áldott lelkek és árvaik is részesüljenek a nagy szerencsében. Mert valóban szerencsés volt az a 200-on felüli lélek, ki meghívót nyerve bejuthatott a beszédek meghallgatására. — Mint áldados eső a szomjuhozó földnek, a fejlődésben levő terménynek: úgy vált hasznára az isteni kegyelem harmata az apostoli adományokkal megáldott Jézustársasági Atya szavaira a sziveknek.

Hogy az isteni kegyelem milyen eredményével beszélt, csakis ezt a tényt említem meg

elmékedéseire vonatkozólag. Philosophiae doctor tette ezen megjegyzést egyik beszéd végén: „Ugyancsak feszítse meg az ember az eszét e mélységes filozófiát végig kísérni” s ugyanazon beszéd alatt láttam az egyszerűbb egyének közül többeket sirni. Ezek megértették. — Oh hogyan értené meg s érezné át az ember azt a boldogságot, melyet hallgatóiban ébresztett akkor, midőn a paradicsomot kereste a csilagos firmamentumban; a földet illattal, szépséggel betöltő növényzetben; az ártatlan gyermeki szemben? S a szent Ágostont hívó szózáttal „Ascende superius!” felemelt minket is Ahoz, kit Mózis is kívánt mindenért jutalmul — Istenhez, a ki körül — heliocentrikus módon — kell forogni minden gondolkozásunknak, érzésünknek, akaratumknak, hogy magunkban paradicsomot alakíthassunk. S ha „az Úr szolgálójának” érenyem, mint alapon, felépíthetjük lelkünkben a DOMot a sarkalatos gondolkodásunkkal s feldíszíthetjük azt a hét fő erény freskóival s betetőzhetjük azt a szeretet, remény, hit menyezettel, befejezven ez épületet, mit bánjuk, ha az építés eszközei — a földiek — el is tűnnek? mert a „merces magna nimis”-t elnyerve, az a „stimplex” lélek örök „Magnificat” lesz.

De csak úgy, ha az ártatlan gyermek szemével — a hit által — az „isteni kinyilatkoztatás” alapján, a „megszentelő malaszt”-tal emeljük e Dom-ot; s megtaláltuk a menyországot, mert velünk Isten, szívünk ki van elégtve.

A feltételek pedig chez nem lehetetlenek. — Ellenképet mutatott be azután az elveszett paradicsomról három tragédiában — könnyeket facsaróan, melyekből szívünkbe vésztük, hogy Isten előtt nincs más privilegium, mint a neki alárendelt akaratlázatosságban, megvilágítván ezt az élet különböző viszonyaira kiterjeszkedve — Eva és Ave személyeiben, a názárethi szent kertben, a golgotai keresztben, a drágalátos Oltárszentségben . . . a bánat könnyeppjeiben . . . Volt is dolga fölfogni a bánat könnyeit s bevinni — a paradicsomba! Majdnem felezeren élveztek ennek örömeit. — Köszönet a sok faradsáért. Akiért faradozott, Akinek nevében hangzott szava „Sursum corda”. Attól vegye e jutalmat: „Ego ero merces tua magna nimis!”

Mily kedves remüniscentia lesz a lelki szent gyakorlat az apácák zárdájához is. Ezek az „uszály” nélküli zárdaszűzek minden porverés nélkül egyszer csak itt teremtek, ősz, borongós alkonyatban, mintegy égből szállottak alá, s alig pár hó, és Kolozsvár városnak leánynevelési ügye a tavasz legszebb pompájában virul; a városnak nyugatra eső részén nyertek telepet, s mintha a nap járása is megváltoztatni akarná útját. A szeretet napja, az önfeláldozás fénye, áldása lesz innen kiható a város jövőjére.

Mint egykor szent Lajos királynak a fogságból szabadulhatásra kitűzött váltásdíja ellenében elegendő hipotéka volt a szorjai szultán előtt egy „szent otya”: úgy a „Mi Asszonyunk”-ról nevezett „szegény” iskolanővérek oly biztosítékot bírnak működésükben, hogy nemcsak maguknak biztosítottak állandó fennmaradást Kolozsvárt, hanem még a hitközséget is felszabadították az adósság kilincseiből. — Mi lesz jutalom ezért? A város és vidék hártatlan szeretete, bizalma bizonyára.

Egy évvel ezelőtt még a tervrajz sem volt meg; s alig pár hó alatt, míg a szakértő „üdült”, a nem szakértő érző és vérző szívvel munkált; s míg a „szakértő tudomány” az építés félbenhagyása mellett nyilatkozott, utóbbi azt mondta „október 20-ra készen kell lenni”, s „folyt”

az áldomás, de melegegett is ember és vakolat éjjel és nappal, s nem „fagyott be“ az épület és terv s ott diszlik a pavillon-szerű berendezésben kápolna, apáca lakás és árvaház épületei közül kiemelkedő impozáns leány-iskola messze fénylő tornyain tündöklő keresztjeivel, szökőkút parknak, egészséges levegőjű szép kertnek keretében. — Mikor a református iskolát államivá tette érdekében Herepey esperes e szavakkal a Miniszter előtt: „ahol az állam átveszi az iskolák kezelését, ott fölvirágozik a ref. egyház“ (Sic! milyen tápdús anyag szellemi kérdések okából azon „jó katolikusok“ számára, kik a kath. iskolák államosítása érdekében fáradoznak!); ugyanakkor, ugyanaz napon kituzott itt megszentelés után — a katolikus nevelés diadaljelvénye, a kereszt! S most magánas a szegénnyel versenyez, hogy a szentélybe juthasson. Valóban a „paradicsom“ van itt. Hirschler prelatus úr is jobban örvend ennek, mint a kolozsvári plebánosi javadalomnak. De Kolozsvár is!

S itt volt a szentgyakorlat. S milyen „Al-leluja“ erre, minő feltámadás, felbredés... a paradicsomban. Ne pécseteljük le — a pénz koporsójába, az erszénybe; hanem hassunk oda, hogy Kolozsvárnak e látható szép paradicsoma föllendüljön, terjeszkedjék, hogy sokakat fogadhasson magába; mert itt sok a kegyelem, sokan lehetnek élő szentekké. Vajjon ki lesz az első Maecenas? Fr.

— **Bérmált.** Püspök urunk közölte csikvármegye főispánjával tudomás vétel végett az 1908. évi bérmauti sorrendet, mely a következő: Péntek május 1. Csiksomlyó. Szombat május 2. Csiklapocza. Vasárnap május 3. Csikszerdá. Hétfo május 4. Csikkesicsó. Kedd május 5. Csikrákos. Szerda május 6. Csikmadaras. Csütörtök május 7. Karczfalva, péntek Karczfalva. Szombat május 9. Csikszenttamás. Vasárnap május 10. Csikszentdomokos. Hétfo május 11. Balánbánya. Kedd május 12. Pihenés Csiksomlyón. Szerda május 13. Csikdelne. Csütörtök május 14. Csikszentmiklós. Péntek május 15. Szépviz. Szombat május 16. Csikszentmihály. Vasárnap május 17. Gyimesfelsőlök. Hétfo május 18. Gyimesközéplek. Kedd május 19. Csikgyimes. A Bérmálást püspök urunk Lányi felszentelt püspök segítségével fogja végezni.

— **Leikgyakorlatok a papnöveldében.** Hosszú és nehéz munkában kifárad a fizikum, elgyöngyül az erő s ami ezt újra fel tudja vilányozni, illetve nem engedni kifáradni: az a tiszta igazi lelkesedés lehet csak. Ez a lelkesedés magyarázza azt, hogy P. Varga, ki megelőzőleg több helyt tartott szentgyakorlatokat, igazán odaadással, elevenességgel vezette három napon át a papnövendékek leikgyakorlatait. Szent meggyőződésének egész tüzet, tudását, kedves egyéniségét vitte bele ebbe a lelki harcba. A hegyszakadékok, vad pusztaságok kalauzainak biztató, bátorító, útbaigazító, a meredektől viszsztatartó szavaként hallatszottak az ő szavai: édes testvéreim! A hosszú és terhes gyóntatást is jórészt egyedül ő végezte. Jó munkát végeztet, áldott legyen érte!

— **Az Alsófehérmegyei Róm. Kath. Tanítóegyesület** 1908. április hó 29-én Gyulafehérvárt, a róm. kath. elemi iskolában közgyü-

lést tart a következő tárgysorozattal: 1. 8 óra-
kor istenisztelezlet az irgalmas nővérek templomában. 2. 9 órakor gyakorlati tanítás órarend szerint mind a négy osztályban. Tartják az illető tanítókat. 3. Elnöki megnyitó és hivatalos átiratok előterjesztése. 4. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 5. Jelentés a kitűzött pályamunkáról. 6. Felolvas Haubelt Nándor, százszebesi tanító. 7. A gyakorlati tanítások megbírálása. 8. Pénztárosi jelentés. 9. A jövő közgyűlés helyének és tárgyainak meghatározása. 10. Indítványok. A közgyűlésre a t. egyleti tagokat és a tanügy barátait tisztelettel meghívjuk. Gyulafehérvárt, 1908. április hó 15-én. Dr. Körödy Péter, elnök. Matskássy József, jegyző. Jegyzet a közgyűlés után ebéd lesz. Akik azon résztvenni szándékoznak, jelentkezzenek 3 nappal korábban Barts Márton tanító úrnál, Gyulafehérvárt.

— **A esiki róm. kath. tanító egyesület** felesiki fiókköre rendes tavaszi gyűlését Csobotfalván, az ujonnan épült elemi népiskola tantermében f. évi ápr. hó 28-án tartja meg. E gyűlésre a kör tagjait és a tanügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívom. Tárgy: 1. 1/2 10 órakor „Veni Sancte.“ 2. 10 órakor kezdődőleg gyakorlati tanítás. 3. Elnöki megnyitó. 4. Elnöki előterjesztések 5. Szavál: Salló Albert, 6. Felolvas Rácz Lajos. 7. Indítványok. 8. Az őszi gyűlés helyének és tárgysorozatának megállapítása. 9. A gyakorlati tanítás zártkörű bírálata. 10. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. Karcfalván, 1908. ápr. 18. Ferencz József köri elnök.

— **A felső légzőutak katarrhusai és köhögés ellen a „Sirolin-Roche“ segít.** Tartalmazza a rég bevált creosot-szerek összes gyógyhatásait. Nem izgat és teljesen méregtelen, amellet pedig oly jó ízű, hogy hónapokon át szívesen használják. Gyógytárakban kapható.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* Nagyon szükséges és aktuális mű jelent meg Gennari — Dr. Császár: „Az új házassági törvény rövid magyarázata“ című műve. A könyv a pénz előleges beküldése mellet megrendelhető az Egyházmegyei Nyomdánál Szombathelyen. Ára 1:20 kor.; növénydekapok részére legalább tíz példánynak egyszerre való megrendelése esetén a 90 fillér.

EGYHÁZMEGYEI ZSINAT.

Hozzászólások a „püspökmegyei zsinat“-hoz.

(Folyt. és vége.)

Tehát Statutum erejével kötelezővé tenni, hogy minden papi háznál, nagyobb és kisebb papnevelő intézetben, sőt finővelő intézetekben is csak férfi személyek alkalmaztassanak — távol tartatván még az ugynevezett mosonók is. S a megtorló hatály oly irányban is kiterjesztések, hogy minden állásra kihatólag a beneficium elnyerése utáni esetleges — még investitúrával vélt körülzáncolás esetén is — jogelvéstést vonjon maga után. Nem élünk a föld

földt a levegőben, de az észnek a tapasztalat érveit kell elfogadni. Sokan adnának hálát, ha ez irányban is kioktatva, sőt kötelezve voltak volna.

A kivihetőség módjátát is előadom. Szegénysorsú, vagy elhagyott és tudományos pályára kevésbé alkalmas fiukat kellő számmal küldhetnénk be Gyulafehérvárra, hol mint kukta s eseléd, később főzésre és gazdálkodásra is kiképezetnénk s szerzetesi fogadalom felével bocsátatnánk ki az egyházmegyébe s szükség szerint helyzetnénk át. Alkalmazóik csak az előirt ruházatot s ételt adnák. Ezzel szemben a mostani eselédartási díjat a központnak küldendék be, mely itt a kiképzés költségeit fedezné. De ha ez értelemben jól számot vetünk... mekkora összegek szabadulnának fel s jönnének be a központba. S itt mi történnék? A két kis semináriumban s a nagyobb papnevelő intézetben a jelenlegi fizetéses cselédség helyett alkalmazhatnánk kiképeztetésük s a szükséglet — kereslet idejéig. A kényesebb igényük számára pedig a püspöki és káptalani közös konyhán képezetnénk megfelelő számban — ilyen a világról lemondott önfeláldozó lelkek. Természetesen öreg-ségükre a gyámoltás közelettsége marad fenn. De még e tekintetben is az arány: vagyonmegtakarítással járna a multakhoz képest. Gondolkozunk! De ne sokat. De itt consequentiát is vonhatunk arra nézve: miért van átlag a fiatalabb generatio előnyben? De ez — sajnos — nem mindenik fiatalra szól.

S) Ezen intézménynek bevállása esetén a adósságba sülyedt papokról aligha szólna a krónika. Oly pont ez, a melyet szintén erősen be kell szögezni a Statutumba. De aztán az ellene vétőket még titkon sem segítsezní, ha mindjárt Amerikáig meg sem állának. Arcpíróto valami, mikor egy-egy magasabb állású és jó javadalmazással ellátott paptársunkról halljuk, hogy adósságba merült; eléggé nem fenytíthető meg ez az egyszerű — s talán fiatal — pap, ki elég merész pályája kezdetén állását pellengérezni. Nincs egyházmegyéknék egyetlen papi állomása, hol tisztességesen kijönni ne lehetne — értven az aláhuzott szót sokféle értelemben. De ehhez bizony egy kis érzék kell s egy kis mennyiségtani tudomány.

Sziveskedjék az a kezdő — nem akarom mondani „fiatal“ pap bársony puffokkal és szmirnai szőnyegekkal diszített parkettes szálék helyett fenytífa butorzzatall ellátni; m i n d e n n e m ü költekezésében határt tartani; semminemü „véletlen“-ben nem bizni; évi bevételét mint biztos alapot soha szem elől el nem tévesztetni s kiadásaiab csak addig terjeszkedni, míg a... takaró ér, s nem fog szegényszemre kerülni. E pontnál

a) kötelességévé kell tenni a főnöknek, hogy alárendeltjét pontosan fizesse;

b) kötelességévé tenni mindan papnak, hogy évi bevételét és kiadásait hivatalból tartsa nyilván s félevenként jelezze a két rovat végösszegét;

c) anyagi szempontból is körülírni a megengedett és meg nem engedett szórakozásokat;

d) kötelezővé tenni az életbiztosítást — tehetségéhez mértén. A biztosítást a fel maga érdekében kösse időhöz s ne csak halálesetre;

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megszünteti a köhögést, vialádeket, éjjeli izzadást.

**Tüdőbetegségek, hurutok, számar-
köhögés, skrofulozis, influenza**
ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche“ eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche“

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárúban. — Ára évenkénti 4.— korona.

e) kötelezővé tenni a végrendelet készítését; de egyúttal a Statutumban a szabad végrendelet-kezesi jog bizonyos korlátok közé szorítottassék. Oda nevelni, hogy a papi javadalom ne legyen kizárólagos személyi tulajdon; s előtűnik a képe a játékonyságban, alapítványtevésben gazdag sorozata a tisztességes nélkülözésben tündöklő papságnak.

Jóhet idő, mint Molnar prelátus mondta, hogy fakelyhek lesznek s aranyzivű papok. Hogy arany kehely mellett lehessenek aranyzivűek: becsüljük meg az arany koronások mellett a fillért is. Az egység a helyes számadás alapja. Adósságba ugrás = javadalom eluzás. Kezdje a fölkelésen és saját lábán — kiki; s vezekeljen. Ez is a perfectiohoz tartozik.

A szerkesztő üzenetei.

Sz. K. Köszönöm az összeült referátát, — minél gyakrabban üssön össze.

Mindazoknak, kik jókívánatokkal felkerestek, ez uton mondok hálas köszönetet s viszont Isten kegyelmét kívánom.

Z. L. Wien. Csak folytassa kérem. Szükség van lelkes és kitartó gárdára.

Fürdői levél megjött, — alkalomadtán. Bajtársra most itt van nálunk.

Förmedvényéhez, melyben pap létere a többek között ezt írja: „a „K“-t jártni, annyit tesz, mint magát becsapni!” nekem semmi közöm. A szerkesztőnek a pénkezeléshez semmi köze. Mindenesetre levélét pár napig az asztalfőjében tarthatta volna.

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) f. év március hó 26-án tartott 76-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1907. évi mérlegek.

Az előtűnik fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1907. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 917.014,396 korona és 99 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 41.095,963 korona és 58 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 31.422,408 korona 19 fillérrel 264.156,557 korona 24 fillérre emelkedett.

A tűzbiztosítási ágban, beleértve a betörés- és tűköriveg biztosítást, a díjbevétel 16.585,488,656 korona biztosítási összeg után 27.302,460 korona 49 fillér volt, miből 10.146,474 korona 45 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 17.155,986 korona 04 fillérre rugott, mely összegből 12.269,989 korona 32 fillér mint díjtartalék minden teherrel menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 113.331,852 korona 27 fillér.

A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitétt 3.921,627 korona 66 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.717,649 korona 06 fillérre rugott.

Károkért a társaság 1907-ben 37.472,589 korona 25 fillért és alapítása óta 899.042,935 korona és 20 fillért fizetett ki.

E kártérítés összegből hazánkra 173.248.760 korona 76 fillér esik.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 20.292,237 korona 37 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 6.300,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamigazolására alakított tartalék, 12.565,698 korona 89 fillér összegben, továbbá felemlítendő a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutalással 1.266,538 korona 48 fillért tesz ki.

Az értékpapírok értéke 4.741,807 korona 69 fillérrel ment vissza, de a vezetőség elővigyázata folytán ez a veszteség az intézetet nem érinthette, mert az a 17.013,704 korona 71 fillért kitevő árfolyamtartalékból nyerhetett leirást. Ez a tartalék ma még mindig 12.565,698 korona 89 fillért tesz ki.

Különös figyelmet érdemel még az 1000 új intézeti részvénynek kedvezően keresztülvitt kibocsátása, melynek agió-nyereségéből 11.525,000

korona a matematikai életbiztosítási tartalékhoz csatoltatott.

Részvényenként 600 arany frank osztalék kerül kifizetésre.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 292.979,592 kor. 76 fillérről 323.629,347 korona 57 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések	60,625,971 K. 77 f.
2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök	26,668,849 „ 08 „
3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök	4,017,801 „ 92 „
4. Értékpapírok	209,404,916 „ 74 „
5. Tárca váltók	842,350 „ 85 „
6. A részvényesek biztosított adólevelei	8,820,000 „ — „
7. Készpénz és az intézet követeléseit, a hitelezők követeléseinek levonásával	13,249,457 „ 21 „
összesen	323,629,347 K. 57 f.

Ezen értékekből 65.5 millió korona magyar értékekre esik.

Első Leánykihásító egylet mint szövetkezet. Gyermek és életbiztosító intézet március hó 29-én tartotta ezen intézet 45-ik közgyűlését Schwarz Armin elnöklése és a számosan megjelent tagok élénk részvétele mellett. A jegyzőkönyv hitelesítésére kiküldettek Beer Henrik és Blazek J. Antal urak. A jelentésből kitűnik, hogy az elmúlt esztendőben a kereseti és üzleti tevékenység minden téren uralkodott súlyos viszonyok dacára az 1907. évben is a rendes üzletmenet a legjobb sikerekkel járt. A díjbevétel 3.181,953 K. 55 f. volt és az 1906. évvel szemben 232,053 K. 04 fillérrel emelkedett, szintugy a többi bevételi tételek tetemes emelkedést tüntetnek fel. Esedékessé vált biztosítási összeg címén 1.227,412 K. 80 f. fizetett ki, 148,632K. 91 fillérrel több, mint 1906-ban. Új biztosítás az elmúlt esztendőben 22.594,730 korona összegben nyújtott be, ameklyből 19.339,930 K. a biztosításra elfogadtatt, míg 3.254,800 K. összegű elutasított. A rendes üzleti kezelés feleslege 65,217 K. 92 l., amely a közgyűlés határozatához képest ugyancsak az 1907. dec. 31-én fennállott alacsony árforások által eredményezett különbözet kiegyenlítésére fordított. A díjtartalék az előző évvel szemben 1.185,650 K. 35 fillérnyielmelkedésben részeseül és jelenleg 13.721,535 K. 22 f. A jutalékfelemlési tartalék 541,980 K. 58 fillérrel zárul és a külön tartalék, beleértve a biztosítási alapot 478,185 K. 24 fillérrel szerepel. A hivatalnoki nyugdíjalap 266,545 K. 72 fillér és 35,821 K. 69 fillérnyielmelkedést mutat. A hivatalnokok agykori ellátásának fontosságára való tekintettel 6000 K. szavaztatott meg a hivatalnoki nyugdíjalapnak. A mérleg végösszege 15.141,577 K. 14 fillér, melynek vagyoni oldala kizárólag reális értékekből és könnyen értékesíthető befektetésekből áll. A felmentvény megadása után a felügyelő bizottsági tagok egyhangulag újból megválasztattak. Esz-

lary Sándor szövetkezeti tag indítványára az igazgatóságnak, jelesen Schwarz Armin elnöknek és Kohn Arnold vezérigazgatónak elismerést és köszönetet szavaz a közgyűlés.

Sz. 250—1908. vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszéknek 1908. évi 1939. polg. számú végzése következtében gyulafehérvári Weisz Henrik javára gyulafehérvári Kohn Ferencé ellen 1125 K. 40 f. s jár. erejű 1908. évi március hó 4-én fogatnosított biztosítási végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1337 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: butor, ágynemű stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbírószág 1908. évi V. 296. számú végzése folytán 1125 K. 40 fil. tőkekövetelés, ennek 1906. évi február hó 28. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 94 kor. 40 fillérben bíróság már megállapított költségek erejű, Gyulafehérvárt leendő eszközésére 1908. évi április hó 29-ik napjának delutáni 3 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzletetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielegetési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyulafehérvárt, 1908. évi április hó 6.

Papp Károly, kir. bir. végrehajtó.

A népiskola tananyagának tantárgyankénti beosztására szolgáló

Részletes Tantervnyomatvány

(sajtó alatt); vagy az osztályonkénti feldolgozásra használható

Tananyagbeosztási nyomatvány

a miniszteri és külön a róm. kath. tanterv szerint készült füzetekben megrendelhető a hat vagy bármelyik öt oszt. szám. **postadíjjal** együtt 2 kor., négy oszt. 1.80. három oszt. 1.60. két oszt. 1.40. egy oszt. 1 korona előleges beküldése mellett

GYERKES MIHÁLY ig. tanítónál
Székelyudvarhely.

TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG (Assicurazioni Generali)

Budapest, V., Dorottya-utca 10. szám.

A „Közgazdaság“ rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, aki e czéltől hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézetet elfogad: élet-, tűz-, szállítvány-, üveg-, betöréses-lopás- és harangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszonbiztosító r.-t.“, valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset ellen biztosító társaság“ számára.

A gyulafehérvári főügynökség:
Deutsch Adolf.

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvárt.

Legujabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságú és főtisztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvénytársaságnak és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia“ takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna“ gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkészi hivatalok egy nagyobb részének.

♣♣♣♣♣♣ **Allandó kiadványai:** ♣♣♣♣♣♣

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallásirodalmi és szép-
* * * * * irodalmi heti közlöny. * * * * *

Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
tulajdonában.

XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hirlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
* * * * * hetilap. * * * * *

Saját tulajdonában.

XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesetek hivatalos közlönye. V. évfolyam.

Megjelenik füzet alakban havonként egy-
szer két nyomtatott iv terjedelemben.

Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Jrta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastkos füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitigazságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztség. — A bérmálás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívő nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi biráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. Bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intenciók könyv.

(Liber intentionum)

A szentmisék naponkénti folytatólagos végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozatoknak, **ad personam**, akár nagyobb egyházak vagy szerzetestestületek sekrestyeigazgatói számára.

- Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona. -

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lemergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szporni János, főgimn. tanár.
Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Jrta: Bálinth György.

Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkészi hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkészi címmel nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.